Gatunki inwazyjne

Gatunek inwazyjny to gatunek obcego pochodzenia, który w sposób naturalny lub z pomocą człowieka rozprzestrzenia się w sposób ekspansywny na nowym dla niego terenie, przez co staje się zagrożeniem dla gatunków rodzimych lub prowadzi wręcz do ich wyginięcia. Inwazyjne mogą być zarówno gatunki roślin, jak też gatunki zwierząt. Dostają się na nowe tereny przez przypadkowe zawleczenie, 'ucieczkę' z ogrodów botanicznych lub prywatnych ogrodów.

Zachęcamy do zapoznania się z pełną listą roślin gatunków inwazyjnych w Polsce, jak też z kodeksem dobrych praktyk w ogrodnictwie, opracowanym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, na stronie:

Założenia

Szanowni Państwo,

przekazujemy w Państwa ręce Kodeks dobrych praktyk Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia. Jego stosowanie, choć ma charakter dobrowolny, świadczyć będzie o Państwa zaangażowaniu w ochronę różnorodności biologicznej i dbałości o zachowanie rodzimych gatunków roślin.

W publikacji znajdą Państwo nie tylko wyjaśnienia podstawowych pojęć związanych z tematyką gatunków roślin obcego pochodzenia, ale przede wszystkim zasady, jak postępować z takimi gatunkami, aby ograniczyć ich przenikanie do środowiska przyrodniczego. Liczę, że zebrane w Kodeksie zasady okażą się pomocne zarówno w Państwa pracy zawodowej, jak i podczas rozwijania ogrodowych pasji.

Kodeks wydaje się tym bardziej wartościowy, że został opracowany przy udziale wielu osób zajmujących się na co dzień ochroną przyrody, nauką i szeroko rozumianym ogrodnictwem. Mam zatem nadzieję, że przedstawione w Kodeksie zasady postępowania zostaną przez Państwa zaakceptowane, a dzięki naszym wspólnym staraniom możliwe okaże się zahamowanie negatywnych zmian zachodzących w rodzimej przyrodzie.

Jednocześnie zachęcam do zapoznania się z informacjami zawartymi w serwisie internetowym kdpo.gdos.gov.pl poświęconemu Kodeksowi oraz do przesyłania nam deklaracji o jego stosowaniu. Będzie to dla nas znak, że docenili Państwo naszą publikację oraz że dbałość o środowisko jest dla Państwa cenną wartością.

Andrzej Szweda-Lewandowski
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska

W środowisku przyrodniczym Polski występuje ok. 3500 gatunków roślin naczyniowych, z czego rośliny obcego pochodzenia stanowią aż 30%. Tak duży udział gatunków obcych wynika z coraz większej presji człowieka na środowisko. Jednak tylko niewielka część gatunków obcych stanowi obecnie zagrożenie dla rodzimej przyrody, są to tzw. inwazyjne gatunki obce (ok. 1,5% flory Polski).

Gatunki te negatywnie wpływają na środowisko przyrodnicze, m.in. poprzez przekształcanie siedlisk, wypieranie gatunków rodzimych lub nawet ograniczanie bazy pokarmowej dla zwierząt. Oddziaływanie to jest szczególnie dotkliwe w ekosystemach naturalnych lub półnaturalnych takich jak: zbiorowiska nadrzeczne, lasy, łąki czy pastwiska, a także w obszarach chronionych (m.in. w parkach narodowych, parkach krajobrazowych i obszarach Natura 2000).

Niektóre z gatunków inwazyjnych mogą powodować również straty gospodarcze, np. rozprzestrzeniając się jako chwasty na gruntach rolnych lub na terenach budowlanych, a nawet stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt, powodując alergie lub poparzenia.

Problem związany z rozprzestrzenianiem się gatunków obcych jest na tyle istotny, że zostały podjęte działania zarówno w poszczególnych krajach, jak i w ramach współpracy międzynarodowej, zmierzające do ograniczenia

tego zjawiska. Wyniki badań wskazują, że jednym z głównych źródeł rozprzestrzenienia się inwazyjnych gatunków roślin na świecie jest ogrodnictwo.

Z tego powodu Rada Europy wraz z Europejską i Śródziemnomorską Organizacją Ochrony Roślin opracowała Europejski Kodeks postępowania w zakresie ogrodnictwa i inwazyjnych roślin obcych, a także zaleciła opracowanie krajowych kodeksów w zakresie gatunków obcych i ogrodnictwa, we współpracy z branżą ogrodniczą (Rekomendacja nr 134 Stałego Komitetu Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych). W związku z tą inicjatywą również w Polsce przystąpiono do opracowania Kodeksu.

Mając to na uwadze, mamy nadzieję, że Kodeks dobrych praktyk Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia znajdzie akceptację i szerokie zastosowanie.

Gatunki roślin inwazyjnych rosnące na terenie Arboretum Bramy Morawskiej:

1. Aster wirginijski - *Aster novi-belgii* L.
2. Dąb czerwony - *Quercus rubra* L.
3. Głodek murowy - *Draba muralis* L.
4. Nawłoć kanadyjska - *Solidago canadensis* L.
5. Niecierpek drobnokwiatowy - *Impatiens parviflora* DC.
6. Orzech włoski - *Juglans regia* L.
7. Przetacznik lśniący - *Veronica polita* Fr.
8. Przetacznik perski - *Veronica persica* Poir.
9. Przymiotno białe - *Erigeron annuus* (L.) Pers
10. Przymiotno kanadyjskie - *Erigeron canadensis* L.
11. Rdestowiec ostrokończysty - *Reynoutria japonica* Houtt.
12. Robinia akacjowa - *Robinia pseudoacacia* L.
13. Róża pomarszczona - *Rosa rugosa* Thunb.
14. Szarłat szorstki - *Amaranthus retroflexus* L.
15. Szczawik żółty - *Oxalis stricta* L.
16. Winobluszcz zaroślowy - *Parthenocissus inserata* (A.Kern.) Fritsch
17. Włośnica sina - *Setaria glauca* (L.) P. Beauv.
18. Włośnica zielona - *Setaria viridis* (L.) P.Beauv.
19. Żółtlica drobnokwiatowa - *Galinsoga parviflora* Cav.
20. Żółtlica owłosiona - *Galinsoga ciliata* (Raf.) S. F. Blake